

Theme for Agada – מקלקל על מנת לתקן

- 1) Universal: -- שבירת כלים – בריאת העולם ע"י האר"י --
- 2) The Zaddik must forgo the exquisite experience of his own בעיקר בחסידות – ירידה לצורך עליה
I-o to tend to his flock, to raise them up and tend to their needs
- 3) Greatest exemplar = Abr, acc חת"ס בפיתוחי חותם של — אברהם לא זכה לדרגת הנבואה של ישע"י וכו' כי היה טרוד בלימוד אנשים פשוטים שזה עכשיו פרשו מאליליהם, ולא חס על בזבוז זמנו ודרגתו, ולכן היה כל כך אהוב ע"י הקב"ה (כלומר, דרדקי וקירוב רחוקים)
- 4) Source of this concept = --הוריות י" ע"ב in עבירה לשמה — ואמר עולא: תמר זנתה וזימרי זינה, תמר זנתה - יצאו ממנה מלכים ונביאים, זימרי זינה - נפלו כמה רבבות מישראל. אמר רב נחמן בר יצחק: גדולה עבירה לשמה ממצוה של"ל, שנאמר (שופטים) תבורך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תבורך, מאן נינהו נשים באהל! שרה רבקה רחל ולאח.
Beware dangers of antinomianism – as Sabbatian heresy
- 5) But beware of corruption of idea of מקלקל ע"מ לתקן – was basically theme of Marcuse and New Left -- sometimes the מקלקל works, but the תיקון never materializes. Often, the secularized form of מקלקל על מנת לתקן is NOT the kind of תיקון which is independent of the קלקול. Is merely the precursor, not the prerequisite for the תיקון.
- 6) תוספתא חלה פ"א - אין אומרים לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה עמוד וקלקל בשביל שתתקן
קידושין דף נה/ב -- וכי אומרים לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה
1.
- 7) Pinchas' zealous act posed problem of vigilantism vs law and order.
Pinchas=symbol קנאות; literal reading Torah=praise for his zealotry. Yet: not unanimous
ירושלמי סנהדרין פרק ט דף כז טור ב וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן
מה ראה? ראה את המעשה ונזכר להלכה הבעל ארמית הקנאים פוגעין
בהן. תני שלא ברצון חכמים, ופינחס שלא ברצון חכמים. אמר רבי יודה בר
פזי, ביקשו לנדותו אילולי שקפצה עליו רוח הקודש ואמרה והיתה לו ולזרעו
אחריו ברית כהונת עולם וגו'
So in Bavli—that Pinchas committed criminal act for love of Israel--
בבלי סנהדרין פב ע"ב: ויעמד פינחס ויפלל, אמר רבי אלעזר: ויתפלל לא נאמר,
אלא ויפלל - מלמד כביכול שעשה פלילות עם קונו.
- 8) How do you decide if it's legit מקלקל ע"מ לתקן or not? I came across gem:
שו"ת הרשב"א ח"ה סי' רלח—ואתה דע לך עוד, כי אי אפשר לנהוג בכל האנשים במדה אחת"
- 9) So: Rabbis - and future Rabbis – must likewise be ready (to an extent) to sacrifice their own sp'l & intellect'l growth i-o to tend to their sp'l charges. This is a מקלקל על מנת לתקן – and the only but basic Q is: is the תיקון worth it? But clearly, w-o your ירידה they will never experience an עליה